

متن پیاده سازی شده

بسم الله الرحمن الرحيم

مستحضرید که بحث در تفاوت دو دیدگاه در اجتهاد بود؛ برخی ثمرات این دو دیدگاه اشاره شد و الان ثمره‌ای دیگری ذکر می‌شود.

ثمره دیگر: در باب تقلید است؛ مرحوم سید قبلا عرض کردیم که فرمود: تبعیض در مبادی تقلید صحیح نیست؛ لذا اگر در مسیر کشف حکم، مقلد در یکی از محور ها تخصص بیشتری از مجتهد داشت مثلا در علم لغت اعلم از مجتهدش بود باز هم باید از مجتهد تقلید کند.

اما اگر گفته شود ماهیت تقلید رجوع به متخصص است در این صورت مقلد خبره (مثلا در علم لغت) نمی‌تواند از مجتهدی که پایین تر از مقلد است تقلید بکند. ولذا اگر فهم حجت را کافی بدانیم مثل سید باید فتوا دهیم به لزوم تقلید در مثل مورد بالا و احتمال خلاف هم مضر نمی‌باشد؛ اما اگر گفتیم ماهیت تقلید کشف واقع (حتی الامکان) است در این صورت مقلد خبره (مثلا در علم لغت) نمی‌تواند از مجتهد غیر خبره (در لغت) تقلید کند.

به هر حال این دیدگاه که هدف از اجتهاد چیست؟ خیلی موثر است؛ و روش شناسی بحث مهمی است مثلا در روش شناسی متوجه می‌شود که این ادیس از مقاصد زیاد استفاده می‌کند اما شیخ طوسی خیلی کم استفاده می‌کند؛ در بحث کنونی هم شناخت روش فقهاء موثر است.

شیخ انصاری در مکاسب در بحث معاطات می‌فرماید: ما اگر در معامله صیغه را بخوانیم یقین به نقل و انتقال داریم اما اگر صیغه را نخوانیم یقین به نقل و انتقال نداریم و برخی می‌گویند اصالة الفساد می‌آید و برخی می‌گویند؛ عموماتی مثل الناس مسلطون، تجارة عن تراض و.. به کمک ما می‌آیند.

بحث هشتم: اگر ما در جایی در تحقق ظهور شک کردیم چکار باید بکنیم؟ و اگر در حجیت ظهور شک کرده ایم چکار باید بکنیم؟ سوال اول شک در تحقق صغری است اما سوال دوم در حوزه کبری است؛ سوال اول را کسی می‌کند که می‌گوید ظهور با حجیت همراه است و سوال دوم را کسی می‌کند که معتقد است هر ظاهری حجیت نیست. استاد علیدوست: ما معتقدیم اگر ظهور محقق شد حجیت هست.

اگر شک کنیم که ظهوری حجیت است که ظن شخصی پشتوانه اش باشد یا ظهوری نوعی حجیت است که ظن شخصی بر خلافش نباشد آیا در این صورت ظهور محقق است؟ اگر ظهور محقق است آیا این ظهور حجیت است یا نه؟ چکار باید بکنیم؟ مرحوم نراقی می‌فرماید: چون حجیت ظهور به بناء عقلا است و بناء عقلا هم لبی است در هر قیدی که شک کرده ایم باید به قدر متیقن رجوع کنیم.

استاد علیدوست: ما معتقدیم در ادله لبی قدر متیقن گیری فی الجملة درست است نه بالجمله و لذا دلیل که لبی شد اگر شبیه اجماع معقد دار باشد می‌توانیم با پیدا کردن سیره عقلا با ریشه یابی و... راه به جای روشنی ببریم و اطلاق گیری کنیم؛ مثال: آیا ظهوری که فقط پشتوانه اش ظن نوعی است حجیت است یا نه علاوه بر ظن نوعی ظن شخصی فقیه هم لازم است؟ آیا ظن به خلاف ضرر می‌زند؟ آیا ظهور در جایی که حتی راه بهتر وجود دارد حجیت است یا نه فقط در صورت انسداد باب علم حجیت است؟ برخی معتقدند اگر شک کردیم بگوییم چون پشتوانه حجیت ظهور بناء عقلا است و عقلا هم در این موارد معلوم نیست بنایی داشته باشند پس باید قدر متیقن بگیریم و قدر متیقن ظاهری است که ظن شخصی فهمنده را هم پشت سر خودش دارد؛ در مقابل این نظر، برخی گویند فقیه فکر کند علت این بنا چه بوده است و فقیه پی می‌برد عقلا هم علت عملشان به ظواهر این بوده

که باب مفاهمه بسته نشود؛ چون قطع همیشه ممکن نیست لذا ظن را هم حجت دانسته اند؛ حال آیا در موارد ظن شخصی بر خلاف عقلا به ظواهر عمل می کنند یا نه؟ در باب مخاصمات عقلا به ظواهر عمل می کنند اما در غیر باب مخاصمات عمل نمی کنند. ما بحث حجیت ظواهر را تمام کردیم؛ از بحث بعد می رویم سراغ صغریات ظهور.

ما تا بحال صغری شناسی نکرده ایم و اولین صغری فقه و قرآن است؛ و مرحوم آخوند 4 صفحه به این اختصاص داده است.

آیا قرآن حجت است یا نه؟ آیا قول لغوی حجت است یا نه؟ آیا سنت حجت است یا نه؟ عقل حجت است یا نه؟

الحمد لله رب العالمین